

KORRALDUS

02.04.2026 nr DM-132921-15

Tornimäe III liivakarjääri keskkonnaloa nr KL-525074 andmine

1. OTSUS

Arvestades alljärgnevat, võttes aluseks maapõueseaduse § 48, keskkonnaseadustiku üldosa seaduse § 41 lõike 1 punkti 4, haldusmenetluse seaduse § 53 lõike 2 punkti 3, § 61 lõike 1 ning tuginedes OÜ AAV Teenused 04.08.2025 esitatud taotlusele nr T-KL/1029585-2, Kanepi Vallavolikogu 18.09.2025 otsusele nr 1-3/21, **otsustab Keskkonnaamet:**

1.1. anda ettevõttele OÜ AAV Teenused (registrikood: 10666645) tähtajaline keskkonnaluba nr KL-525074 15 aastaks aadressil Põlva maakond, Kanepi vald, Prangli küla, Tornimäe karjäär katastriüksusel (katastritunnus: 35401:001:0055) Tornimäe liivamaardlas Tornimäe III liivakarjääri mäeeraldisel maavara kaevandamiseks.

1.2. Määrata keskkonnaloale nr KL-525074 kõrvaltingimused lähtuvalt käesoleva korralduse punktis 3.2. "Kõrvaltingimuste seadmine" toodust.

1.3. Korraldus jõustub selle teatavaks tegemisest ettevõttele OÜ AAV Teenused.

2. ASJAOLUD

2.1. Keskkonnaloa taotluse läbivaatamine

OÜ AAV Teenused (registrikood: 10666645, aadress: Kaha, Piigaste küla, Kanepi vald, Põlva maakond, Eesti) on esitanud 14.07.2025 Keskkonnaametile Tornimäe III liivakarjääri keskkonnakaitseloa taotluse nr T-KL/1029585 ja parandatud taotluse 04.08.2025 nr T-KL/1029585-2. Esmataotlus on registreeritud KOTKAS-s 14.07.2025 numbriga DM-132921-1, nõuetekohane taotlus 04.08.2025 numbriga DM-132921-4.

OÜ AAV Teenused omas keskkonnaluba nr L.MK/319459, mille kehtivus lõppes 06.12.2025, lähtuvalt MaaPS § 67 lõikele 6 ei ole keskkonnaloa kehtivust võimalik pikendada, kui esialgselt taotluse esitamise tähtpäevast (1 a enne kehtivuse lõppu) on möödunud rohkem kui kuus kuud. Taotluse nr T-KL/1029585 koostamise hetkel oli esialgselt pikendamist tähtajast möödunud seitse kuud ning kogu mäeeraldisel lasuvat maavara ei ole jõutud ära kaevandada. Ettevõtte taotleb jääkvaru ammendamiseks ning ala korrastamiseks uut luba.

Keskkonnaluba soovitakse taotleda 15 aastaks keskmise aastase kaevandamise mahuga 50 tuh m³. Taotletava mäeeraldisel täiteliiva aktiivne tarbevaru on 792,38 tuh m³, millest kaevandatav kogus on 726,38 tuh m³. Maavara kasutatakse üld- ja teedehituses.

Taotletav Tornimäe III mäeeraldis asub Põlva maakonnas Kanepi vallas Prangli külas, ettevõttele OÜ AAV Teenused kuuluval Tornimäe karjääri katastriüksusel (katastritunnus 35401:001:0055). Taotletava mäeeraldise pindala on 8,54 ha ja mäeeraldise teenindusmaa pindala on 10,72 ha. Tornimäe III liivakarjääri täiteliiva aktiivne tarbevaru on 31.12.2025 seisuga plokis 1 aT 345,50 tuh m³, plokis 2 aT 170.88 tuh m³, 3 aT 276 tuh m³. Kaevandatud maa korrastatakse metsamaaks.

Keskkonnaamet kontrollis ettevõtte esitatud taotlusmaterjalide vastavust maapõueseaduses (*MaaPS*), keskkonnaseadustiku üldosa seaduses (*KeÜS*), keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduses (*KeHJS*), keskkonnaministri 23.10.2019 määruses nr 56 „Keskkonnanõude esitamise, täpsustamise, nõude ja loa andmise kord ning keskkonnanõude esitamise ja loa andmekoosseis“ sätestatud nõuetele ning pidas andmeid piisavaks taotluse menetlemiseks.

Riigilõiv 1990 eurot on tasutud 14.07.2025 riigilõivuseaduse § 136² lg 1 p 4 ja lg 2 kohaselt (redaktsioon jõustus 06.07.2025).

Keskkonnanõude taotlust on kontrollinud maavarade registri vastutav töötaja (Eesti Geoloogiateenistuse 13.08.2025 kiri nr 13-2/25-1317).

Maastikuliselt paikneb Tornimäe III liivakarjäär Otepää kõrgustiku kirdeosas, mida iseloomustab künklik moreenmaastik. Leiukoht on seotud ühe mõhna läänepoolse nõlvaga, kus levivad fluvioglatsiaalsed setted. Mõhna kõrgemas kaguosas ulatuvad maapinna reljeefi abs kõrgused 153–156 m, kirdeosa on mõnevõrra madalam ja jääb 141–149 m tasemel. Reljeefi üldine langus toimub lääne suunas kuni abs kõrguseni 132–133 m mäeeraldise teenindusmaa piiril.

Tegemist on olemasoleva, avatud liivakarjääriga ning maakasutuse muutust alal ei toimu. Kaevandamise lõppedes Tornimäe III liivakarjääris taastatakse alal looduslik keskkond, Tornimäe III liivakarjäär korrastatakse metsamaaks.

Mäeeraldise teenindusmaa piirneb põhjas ja idas Käärnimetsa (katastritunnus 35401:001:0054) kinnistuga, millel asub Tornimäe IV liivakarjäär (luba nr KL-512099, kehtivusega 29.04.2021 - 29.04.2036). Tornimäe IV mäeeraldise pindala on 2,74 ha, karjäär asub täiteliiva aktiivse tarbevaru 4. plokil. Tornimäe IV liivakarjääri mäeeraldise täiteliiva jääkvaru seisuga 01.07.2020 on 242 tuh m³.

Taotletav Tornimäe III liivakarjäär piirneb lõunas Mäe-Pirmako (katastritunnus 35401:001:0280) ja Rammuli (katastritunnus 35401:001:0042) kinnistutega ning läänes Käärti (katastritunnus 35401:001:0050) ja Tornimäe tee (katastritunnus 35401:001:0056) kinnistutega.

Tornimäe III liivakarjääri mäeeraldis jääb Veski-Prangli riigi kõrvalmaantee 5 km-lt 0,7 km kaugusele läände ja Tallinn-Tartu-Võru-Luhamaa riigi põhimaantee 213 km-lt 2,5 km kirdesse. Mäeeraldise teenindusala loode nurk asub kohaliku tähtsusega kruusatee ääres.

Tornimäe III liivakarjäär asub Põlva maakonnas Otepää linnast ja Kanepi alevikust ligikaudu 18 km kaugusel.

Lähim elamu jääb mäeeraldisest ca 195 m kaugusele läände Käärti (tunnus 35401:001:0050) kinnistule.

Lähimad puurkaevud on ca 0,83 km kaugusel asuv PRK0065312, ca 0,99 km kaugusel asuv PRK0065271, ca 1,39 km kaugusel asuv PRK0063605 ja ca 1,49 km kaugusel asuv PRK0071495. Eeldatavasti asub lähim salvkaev lähima elamu juures, mäeeraldisest ca 195 m kaugusel asuvale Käärti (tunnus 35401:001:0050) kinnistule.

Lähimaks vooluveekoguks on Tornimäe III liivakarjääri mäeeraldisest teenindusmaast ligikaudu 3,4 km kaugusel ida suunas asuv Porijõgi / Reola jõgi (VEE1044400), mille kalda piiranguvööndisse mäeeraldisest teenindusmaa ei ulatu.

Tornimäe III liivakarjääri mäeeraldisest teenindusmaast ca 300m kaugusele edelasse jääb maaparandussüsteemi maa-ala hoiuala (objekti registrikood: 2104800110010001).

Mäeeraldisest ligikaudu 175 m kaugusel idas geodeetiline märk Vana-Prangli (EELIS ID: -1060659565), mis on võssa kasvanud (lepp, haab, kask) ent hästi säilinud. Lähim kultuurimälestis jääb 2 km kaugusele, selleks on ehitismälestis Vana-Prangli mõisa sepikoda (registrikoodiga 23710).

Lähimad looduskaitsetud väärtused on ca 330 m kaugusel edelas asuv Pirmaku soo (siirde- ja õõtsiksood 7140). Mäeeraldisest ca 740 m kaugusel asub III kategooria kaitsealune taim laialehine neiuvaip (*Epipactis helleborine*) EELISE kood KLO9355385. Ca 2 km kaugusel asub Veski looduskaitseala (EELISE kood KLO1000440). Mäeeraldisest ca 2,5–3 km kaugusel on must-toonekure ja konnakotka leiukohad.

Mäeeraldisel ega selle võimalikul mõjualal (ca 250–300 m) ei esine Natura 2000 alasid. Lähim Natura 2000 ala on ca 720 m kaugusel asuv Natura elupaik (EELISE kood 4758) puiskarjamaad (9070) ja ca 360 m kaugusele Natura elupaik (EELISE kood 38089) siirde- ja õõtsiksood (7140). Mäeeraldisest ja puiskarjamaade vahele jääb kõrvalmaantee Veski-Prangli tee (ETAK ID 4541651).

2.2. Keskkonnaloa taotluse ja otsuse eelnõu avalikustamine ning menetlusosaliste teavitamine

Loa andja edastas esmase taotluse 14.07.2025 keskkonnaotsuste infosüsteemi kaudu koheselt pärast selle saamist teadmiseks ja soovi korral arvamuse avaldamiseks Kanepi Vallavalitsusele (edaspidi kohalik omavalitsus; KeÜS § 43 lg 1 ja 2).

KeÜS § 47 lõike 2 kohaselt avaldatakse keskkonnaloa taotluse menetluse võtmise kohta teade väljaandes Ametlikud Teadaanded ja kohalikus või maakondlikus ajalehes. Teate võib jätta kohalikus või maakondlikus ajalehes avaldamata, kui kavandatud tegevusega kaasnev keskkonnahäiring või keskkonnarisk on nii väike, et selle vastu puudub piisav avalik huvi.

Keskkonnaamet jättis keskkonnaloa taotluse menetluse võtmise teate avalikustamata kohalikus või maakondlikus ajalehes, kuna kavandatav tegevus on väikese mõjuga ja sellega kaasnev keskkonnahäiring või keskkonnarisk on väike ning kavandatud tegevuse vastu puudub piisav avalik huvi.

Keskkonnaloa taotlus on 21.08.2025 avalikustatud ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded. Keskkonnaamet teavitas 21.08.2025 kirjaga nr DM-132921-6 keskkonnaloa taotluse esitamisest ja avatud menetluse algatamisest KeÜS § 46 lõike 1 punktides 1 ja 2 nimetatud isikuid. Taotluse menetlusse võtmise teade ning taotlus edastati 21.08.2025 kirjaga nr DM-132921-7 Kanepi Vallavalitsusele.

Kuni loa andmise või sellest keeldumise otsuse tegemiseni on igapäev õigus esitada taotluse kohta ettepanekuid ja vastuväiteid. Avalikustamise käigus ettepanekuid/vastuväiteid ei laekunud.

KeÜS § 47 lõige 6 sätestab, et kui sama paragrahvi lõikes 1 nimetatud taotluse menetlusse võtmise teates ei avaldatud keskkonnaloa taotluse ja selle kohta antava haldusakti eelnõu väljapaneku aega ja kohta või seisukoha ning küsimuste esitamise tähtaega ja adressaati, avaldatakse nende andmetega teade vastavalt käesoleva paragrahvi lõigetes 2 ja 2¹ sätestatud nõuetele viivitamata pärast haldusakti eelnõu valmimist. KeÜS § 47 lõige 2 sätestab, et teate võib jätta kohalikus või maakondlikus ajalehes avaldamata, kui kavandatud tegevusega kaasnev keskkonnahäiring või keskkonnarisk on nii väike, et selle vastu puudub piisav avalik huvi.

Keskkonnaamet jättis keskkonnaloa muutmise taotluse kohta antava haldusakti eelnõu teate kohalikus või maakondlikus ajalehes avalikustamata, kuna kavandatav tegevus on väikese mõjuga ja sellega kaasnev keskkonnahäiring või keskkonnarisk on väike ning antud tegevuse vastu puudub piisav avalik huvi.

KeÜS § 47 lõike 2, haldusmenetluse seaduse (*HMS*) § 48 ja § 49 lõigete 1 ja 2 alusel pani Keskkonnaamet 04.03.2026 haldusakti eelnõu koos seletuskirja ja taotlusele lisatud ning menetluse käigus haldusorganile esitatud või tema poolt koostatud muude asjasse puutuvate oluliste dokumentidega avalikkusele tutvumiseks välja ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded, määrates ettepanekute ja vastuväidete esitamise võimaluse teates märgitud tähtaja jooksul. Lisaks teavitati asjast huvitatud isikuid 03.03.2026 kirjaga nr DM-132921-14.

Eelnõu avalikustamise käigus ettepanekuid/vastuväiteid ei laekunud.

Vastavalt HMS § 40 lõikele 1 peab loa andja andma enne haldusakti väljastamist menetlusosalisele võimaluse esitada kirjalikus, suulises või muus sobivas vormis asja kohta oma arvamus ja vastuväited. Keskkonnaamet küsis Kanepi Vallavalitsuselt ja ettevõttelt OÜ AAV Teenused 03.03.2026 kirjaga nr DM-132921-14 arvamust või vastuväiteid keskkonnaloa andmise otsuse ja loa eelnõule kahe nädala jooksul kirja saatmisest, hiljemalt kuupäevaks 03.04.2026.

OÜ AAV Teenused määratud tähtaja jooksul arvamust või vastuväiteid ei esitanud ega pikendanud arvamuse avaldamise tähtaega.

Kanepi Vallavalitsus määratud tähtaja jooksul arvamust või vastuväiteid ei esitanud ega pikendanud arvamuse avaldamise tähtaega.

Keskkonnaameti 03.03.2026 kiri nr DM-132921-14 on registreeritud Kanepi Vallavalitsuse

2.3. Keskkonnamõju hindamise vajalikkuse üle otsustamine

KeHJS § 3 kohaselt hinnatakse keskkonnamõju, kui taotletakse tegevusluba või selle muutmist ning kavandatav tegevus toob eeldatavalt kaasa olulise keskkonnamõju. KeHJS § 11 lõigete 3 ja 4 kohaselt on keskkonnamõju hindamine (*KMH*) kohustuslik KeHJS § 6 lõike 1 tegevuste korral, KeHJS § 6 lõikes 2 nimetatud tegevuste korral tuleb kaaluda *KMH* algatamist või algatamata jätmist, lisades otsusele KeHJS § 6 lõike 3 kohase eelhindamise tulemused. KeHJS § 6 lõike 1 kohaselt ei kuulu ettevõtte poolt taotletav tegevus olulise keskkonnamõjuga tegevuste loetelusse. Kavandatav tegevus kuulub KeHJS § 6 lõike 2 punktis 2 nimetatud tegevusvaldkonda, mille täpsustatud loetelu on kehtestatud Vabariigi Valitsuse 29.08.2005. a määruses nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu” (*KMH määrus*).

KMH määruse § 1 lõike 1 ja § 3 punkti 4 kohaselt peab otsustaja andma eelhindangu selle kohta, kas pealmaakaevandamine kuni 25 hektari suurusel alal on eeldatavalt olulise keskkonnamõjuga tegevus või mitte ning otsustama *KMH* algatamise või algatamata jätmise üle.

Keskkonnaamet on andnud eelhindangu (KOTKAS 11.12.2025 kirjaga nr DM-132921-11), milles leiab, et kavandataval tegevusel puudub oluline keskkonnamõju, mistõttu *KMH* algatamine ei ole vajalik järgmistel põhjustel:

- kavandatav tegevuskoht ei asu kaitstaval loodusobjektidel ega Natura 2000 võrgustiku alal ning kavandatava kaevandamisega ei mõjutata ebasoodsalt kaitstavaid loodusobjekte ega Natura 2000 võrgustiku alasid;
- eelhindamise tulemusena selgus, et leevendusmeetmete kasutamisel eeldatavalt ei ületata kaevandamisel piirmäärasid müra ja õhusaaste osas;
- eelhindamise tulemusena selgus, et kaevandamine ei mõjuta väljakujunenud põhjaveerežiimi, kuna kaevandamine toimub olemasolevat veerežiimi muutmata ja reostuse teket tuleb hoolega vältida;
- mäeeraldisel maastik kaevandamistöõde käigus hävib, kuid see on kvalitatiivselt hiljem osaliselt taastatav maa-ala korrastamisega.

Keskkonnaamet jättis 20.01.2026 kirjaga nr DM-132921-13 „Tornimäe III liivakarjääri keskkonnamõju taotlusele keskkonnamõju hindamise algatamata jätmise“ algatamata *KMH* Tornimäe III liivakarjääri keskkonnamõju taotlusele. Kavandatavale tegevusele määrati keskkonnamõju eeldatavalt ebasiseliseks keskkonnamõju vältimiseks või leevendamiseks (vt p 3.3.3).

3. KAALUTLUSED

3.1. Kaalutlused keskkonnamõju andmisel

Taotluse lahendamisel ei ole loa andja seotud taotleja õiguslike seisukohtadega, vaid taotluse eesmärgiga - sellega, milliseks tegevuseks taotleja luba soovib. Tegevuse õiguslik kvalifitseerimine haldusmenetluses on loa andja ülesanne (Riigikohtu lahend 3-3-1-74-14, p

13).

Keskkonnaluba antakse tähtajaliselt, kuna kaevandamisluba antakse kuni 30 aastaks välja arvatud liiva, kruusa, järvelubja, järve- ja meremuda kaevandamiseks, kus luba antakse kuni 15-ks aastaks (MaaPS § 60 lg 1 ja 2).

3.1.1. Maavara kaevandamine

Ettevõttel on luba (seaduses ka kui *kaevandamisluba*) vaja maapõuest kaevandamiseks (MaaPS § 42 lg 1). MaaPS § 1 lõike 3 kohaselt kohaldatakse kaevandamisloa andmise ja muutmise menetlusele HMS avatud menetluse sätteid, arvestades MaaPS erisusi. MaaPS § 1 lõike 4 järgi kohaldatakse maavara kaevandamise keskkonnaloo andmise ja muutmise menetlusele KeÜS 5. peatükki, arvestades MaaPS-i erisusi.

MaaPS § 49 lõike 1 kohaselt esitab taotleja kaevandamise keskkonnaloo saamiseks loa andjale taotluse.

MaaPS § 48 kohaselt annab kaevandamise keskkonnaloo Keskkonnaamet.

MaaPS § 49 lõike 6 kohaselt saadab keskkonnaloo andja kaevandamise keskkonnaloo taotluse arvamuse saamiseks kavandatava kaevandamiskoha kohaliku omavalitsuse üksusele, kes esitab oma arvamuse kirjalikult kahe kuu jooksul taotluse saamisest arvates. Koosõlas MaaPS § 49 lõikega 6 edastas Keskkonnaamet Tornimäe III liivakarjääri keskkonnaloo taotluse 21.08.2025 kirjaga nr DM-132921-7 Kanepi Vallavalitsusele arvamuse avaldamiseks tähtajaga 21.10.2025. Kanepi Vallavolikogu on nõustunud karjääri loa muutmise taotlusega 18.09.2025 otsusega nr 1-3/21 (registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS 30.09.2025 nr DM-132921-8) tingimuslikult (vt p 3.2.1).

MaaPS § 50 lõike 6 kohaselt tuleb taotlusele lisada kaevandamisjäätmekava, kui kaevandamise käigus tekib kaevandamisjätmeid, mida ladustatakse mäeeraldise teenindusmaal, mis ei ole jäätmeoidla jäätmeseaduse § 35² tähenduses. MaaPS § 50 lõike 3 kohaselt peab taotluse seletuskiri sisaldama andmeid kaevandamise käigus tekkivate kaevandamisjätmete kohta. Tornimäe III liivakarjääri keskkonnaloo taotluse seletuskirja kohaselt kaevandamisjätmeid ei teki, kogu kasulik materjal turustatakse ning mäeeraldiselt eemaldatud katend kasutatakse karjääri korrastamiseks, võõrandatakse või realiseeritakse tootena (vastavalt koostatavale korrastamise projektile). Taotluse kohaselt korrastatakse ala metsamaaks. Kaevandamise ajal on katendivallid efektiivsed müra- ja tolmutõkked. Eelnevale tuginedes ei ole antavale keskkonnoaloale jätmete eriosa lisamine vajalik. Juhul kui tegevuse käigus selgub, et kaevandamisjätmeid siiski tekib, on kohustus ka kaevandamise jättekava esitada ning taotleda keskkonnoaloale juurde jätmete eriosa.

KeÜS § 42 lõike 1 punkti 5 kohaselt peab keskkonnaloo taotluses märkima kavandatava tegevuse eesmärgi ja põhjenduse. Keskkonnaloo taotluse seletuskirja kohaselt soovib OÜ AAV Teenused taotleda uut keskkonnaluba Tornimäe III liivakarjääri mäeeraldisel täiteliiva kaevandamiseks ning ala korrastamiseks uut luba. OÜ AAV Teenused omas keskkonnaluba nr L.MK/319459 Tornimäe liivamaardla Tornimäe III liivakarjääri mäeeraldisel lasuva täiteliiva kaevandamiseks. Keskkonnaluba kehtis 06.12.2010–06.12.2025. Lähtuvalt MaaPS § 67 lõikele

6 ei ole keskkonnaloa kehtivust võimalik pikendada, kui esialgsest taotluse esitamise tähtpäevast (1 a enne kehtivuse lõppu) on möödunud rohkem kui kuus kuud. Taotluse nr T-KL/1029585 koostamise hetkel oli esialgsest pikendamist tähtajast möödunud seitse kuud ning kogu mäeeraldisel lasuvat maavara ei ole jõutud ära kaevandada.

Vastavalt strateegilises dokumendis „Maapõuepoliitika põhialused aastani 2050“ toodud eesmärkidele ja põhimõtetele tuleb maardlate kasutusse võtmisel eelistada juba avatud maardlate maksimaalset võimalikku kasutamist, mille kohta on piisavalt vajalikku informatsiooni nii keskkonnatingimuste kui ka kaevandamise tehnoloogiliste võimaluste kohta. Kaevandamise jätkamine juba avatud ja kaevandamisega rikutud maa-alal on keskkonnasäästlikum kui täiesti uute alade kasutusele võtmine. Tornimäe III liivakarjäär asub kasutuses olevas maardlas. OÜ AAV Teenused omas kehtivat keskkonnaluba nr L.MK/319459 Tornimäe III liivakarjääri mäeeraldisel lasuva täiteliiva kaevandamiseks. Keskkonnaluba kehtis 06.12.2010–06.12.2025. Ettevõtte taotleb uut keskkonnaluba tulenevalt olemasoleva keskkonnaloa kehtivuse lõppemisest, et kogu karjääri varu väljata ning karjäär korrastada. Keskkonnaloa andmine Tornimäe III liivakarjääris maavara ammendamiseks on kooskõlas olemasoleva maardla maksimaalse võimaliku kasutamise eesmärgiga, tagades maavarade registris arvel oleva maavaravaru võimalikult täieliku väljamise minimaalsete kadude ja jääkidega.

3.1.2. Loa andmisest keeldumise aluste väljaselgitamine

Loa andja kohustus on selgitada välja kõik asjaolud, millel on otsuse tegemisel määrav tähtsus. Menetluse käigus kogutud andmestiku põhjal on vajalik välja selgitada, kas konkreetse loa taotluse puhul esineb hetkel kehtiva MaaPS §-s 55 sätestatud loa andmisest keeldumise aluseid.

MaaPS § 55 lõike 2 punktides 2-9 ja lõike 3 punktides 2-3 toodud asjaolusid Tornimäe III liivakarjääri mäeeraldisel, selle teenindusmaa või nende asukohaga seoses ei esine, seega ei ole nimetatud punkte keeldumise alusena asjakohane käsitleda.

MaaPS § 55 lõike 2 punkt 10 sätestab, et keskkonnaloa andmisest keeldutakse, kui kaevandamine on vastuolus riigi huviga. Riigi huvi on käsitletud Riigikogus 06.06.2017 vastu võetud strateegiadokumendis „Maapõuepoliitika põhialused aastani 2050“. Taotletav mäeeraldis asub ettevõttele OÜ AAV Teenused kuuluval Tornimäe karjääri kinnistul (katastritunnus 35401:001:0055). OÜ AAV Teenused omas kehtivat keskkonnaluba nr L.MK/319459 Tornimäe liivamaardla Tornimäe III liivakarjääri mäeeraldisel lasuva täiteliiva kaevandamiseks. Keskkonnaluba kehtis 06.12.2010–06.12.2025. Lähtuvalt MaaPS § 67 lõikele 6 ei ole keskkonnaloa kehtivust võimalik pikendada, kui esialgsest taotluse esitamise tähtpäevast (1 a enne kehtivuse lõppu) on möödunud rohkem kui kuus kuud. Taotluse nr T-KL/1029585 koostamise hetkel oli esialgsest pikendamist tähtajast möödunud seitse kuud ning kogu mäeeraldisel lasuvat maavara ei ole jõutud ära kaevandada. Keskkonnaamet on hinnanud esitatud taotluse materjale ja menetluse käigus kogutud andmeid ning leidnud, et teadaolevalt käesoleva loa andmisega ei minda vastuollu riigi huviga.

MaaPS § 55 lõike 2 punkti 10 kohast keeldumise alust Keskkonnaameti hinnangul käesoleval juhul ei esine.

MaaPS § 55 lõike 2 punkt 11 sätestab, et keskkonnanaloo andmisest keeldutakse, kui kohaliku omavalitsuse üksus ei ole nõus keskkonnanaloo andmisega. Kanepi Vallavolikogu on nõustunud keskkonnanaloo taotlusega 18.09.2025 otsusega nr 1- 3/21 (registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS 30.09.2025 nr DM-132921-8) tingimuslikult (vt p 3.2.1).

Seega ei esine MaaPS § 55 lõike 2 punkti 11 kohast keeldumise alust.

MaaPS § 55 lõike 2 punkt 12 sätestab, et keskkonnanaloo andmisest keeldutakse, kui taotletava keskkonnanaloo alusel tehtavad tööd võivad oluliselt ebasoodsalt mõjutada kaitstavat loodusobjekti ja seda ebasoodsat mõju ei saa muul viisil vältida kui loa andmisest keeldumisega. Keskkonnaameti 11.12.2025 kirjaga nr DM-132921-11 kinnitatud KMH eelhinnangu järelendus oli, et kavandatava tegevusega ei kaasne olulist keskkonnamõju. Seega ei esine MaaPS § 55 lõike 2 punkti 12 kohast keeldumise alust.

MaaPS § 55 lõike 3 punkt 1 sätestab, et kaevandamisloa andmisest võib keelduda, kui taotlejale on määratud rohkem kui üks karistus kaevandamisjäätmete käitlemise nõuete eiramise eest ja selle andmed ei ole karistusregistrist kustutatud. Keeldumise alus on kontrollitud menetluse käigus. OÜ AAV Teenused ei ole seisuga 01.04.2026 karistusregistrisse kantud kaevandamisjäätmete käitlemise nõuete eiramise eest. Seega ei esine MaaPS § 55 lõike 3 punkti 1 kohast keeldumise alust.

Maavara kaevandamiseks ja töötlemiseks kasutatava maa katastriüksuse sihtotstarve määramise ja muutmise nõuded on sätestatud maakatastriseaduses. Tornimäe karjääri kinnistul (katastritunnus 35401:001:0055) sihtotstarve on mäetööstusmaa 100%.

3.1.3. Kinnistu kasutusõigus

Tegevuskoha kinnistu (Tornimäe karjäär, katastritunnus 35401:001:0055) kuulub ettevõttele OÜ AAV Teenused.

3.2. Kõrvaltingimuste seadmine

Haldusorgan võib anda haldusakti kõrvaltingimusega, milleks muu hulgas on haldusakti hilisema muutmise, kehtetuks tunnistamise või kõrvaltingimuse kehtestamise võimaluse jätmine (HMS § 53 lg 1 p 4). Haldusakti kõrvaltingimuse võib määrata siis, kui haldusakti andmine tuleb otsustada halduse kaalutusõiguse alusel (HMS § 53 lg 2 p 3). Keskkonnaluba on haldusaktiks, mille andmise või mitte andmise ning mille kehtivuse otsustab loa andja kaalutusõiguse alusel.

HMS § 3 lõike 1 kohaselt võib haldusmenetluses piirata isiku põhiõigusi ja -vabadusi ning tema muid subjektiivseid õigusi ainult seaduse alusel. Haldusmenetluse üksikasjad määrab haldusorgan kaalutusõiguse alusel (HMS § 5 lõige 1). Kaalutusõigust tuleb teostada kooskõlas volituste piiride, kaalutusõiguse eesmärgi ning õiguse üldpõhimõtetega, arvestades olulisi asjaolusid ning kaaludes põhjendatud huve (HMS § 4 lõige 2).

MaaPS § 56 lõike 1 punkti 9 kohaselt märgitakse kaevandamisloale meetmed, mis seatakse maapõue kaitse ja maavara ratsionaalse kasutamise tagamiseks ning inimese tervisele, varale ja keskkonnale kaevandamisest tuleneva keskkonnahäiringu vähendamiseks. Keskkonnalooga

reguleeritakse mäeeraldisel ja mäeeraldise teenindusmaal läbiviidavaid tegevusi ning nähakse ette leevendusmeetmed otseselt kaevandamisest tulenevatele keskkonnamõjudele. Kõrvaltingimused ja seirevajadused sätestatakse keskkonnaloa eriosades vastavalt asjakohasusele.

3.2.1. Kohaliku omavalitsuse üksuse esitatud tingimused

Kanepi Vallavolikogu on nõustunud karjääri loa muutmise taotlusega 18.09.2025 otsusega nr 1-3/21 (registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS 30.09.2025 nr DM-132921-8). Seati järgmised tingimused:

1. *kaevandamisega rikutud maa tuleb korrastada korrastamisprojekti alusel. Korrastamisprojekt koostatakse lähtudes Keskkonnaameti poolt esitatud korrastamistingimustest. Korrastamisega tuleb alustada kas vähemalt kaks aastat enne kaevandamise loa kehtivuse lõppu või kui jääkvaru suuruseks on jäänud 100 tuh m³;*
2. *vältimaks kaevandamisel kütuse ja õli sattumist pinnasesse ja vette, peab seadmete ja masinate tankimine ja remont toimuma selleks ettenähtud teenindusplatsil.*

3.2.2. Eelhinnangus esitatud keskkonnameetmed

Keskkonnaamet on kavandatava tegevuse kohta andnud keskkonnamõjude eelhinnangu ning otsustanud 20.01.2026 kirjaga nr DM-132921-13 Tornimäe III liivakarjääri keskkonnaloa taotlusele jätta KMH algatamata. Eelhinnangus analüüsiti liivakarjääri tööga kaasnevate keskkonnahäiringute võimalikku teket ja levimist ning intensiivsust. Eelhinnangu lõppjärelendusena leiti, et kavandataval tegevusel puudub oluline keskkonnamõju. Kavandatava tegevuse mõjualana käsitleti Tornimäe III liivakarjääri mäeeraldise teenindusmaad ning ca 200-250 m ümber selle, kuna nii kaugemale võib teoreetiliselt ulatuda müra- või tolmuhäiring. Kaevandamisel veetaseme alandamist (vee väljapumpamist ega ärajuhtimist) ei toimu. Võimalik mõju põhja- ja pinnaveele on seotud kaevandamiseks kasutatavate seadmete avariiolekordadega.

Keskkonnahäiringute mõju vältimiseks ja leevendamiseks esitati eelhinnangus järgmised keskkonnameetmed, millega tuleb loa andmisel arvestada:

1. *korrastamisega tuleb alustada kas vähemalt kaks aastat enne kaevandamise loa kehtivuse lõppu või kui jääkvaru suuruseks on jäänud 100 tuh m³;*
2. *vältimaks kaevandamisel kütuse ja õli sattumist pinnasesse ja vette, peab seadmete ja masinate tankimine ja remont toimuma selleks ettenähtud teenindusplatsil;*
3. *sademetevaesel perioodil, kui ööpäeva keskmine välitemperatuur on üle +5 °C, niisutada pidevalt mäeeraldisel kaevise transpordiks kasutatavaid teid ja ladustatud maavara puistanguid.*

3.2.3 Keskkonnaloale kantavad kõrvaltingimused

Keskkonnaloaga reguleeritakse mäeeraldisel ja mäeeraldise teenindusmaal läbiviidavaid tegevusi ning nähakse ette leevendusmeetmed otseselt kaevandamisest tulenevatele keskkonnamõjudele.

Kanepi Vallavolikogu nõustus 18.09.2025 otsusega nr 1- 3/21 Tornimäe III liivakarjääri keskkonnaloa taotlusega tingimuslikult.

Kanepi Vallavolikogu 18.09.2025 otsusega nr 1- 3/21 on seatud tegevusele järgnev kõrvaltingimus:

- *vältimaks kaevandamisel kütuse ja õli sattumist pinnasesse ja vette, peab seadmete ja masinate tankimine ja remont toimuma selleks ettenähtud teenindusplatsil.*

Kõrvaltingimus on asjakohane, sest karjääris töötavad masinad vajavad tankimist ja hooldust. Taotletavale mäeeraldisele lähimad puurkaevud on ca 0,83 km kaugusel asuv PRK0065312, ca 0,99 km kaugusel asuv PRK0065271, ca 1,39 km kaugusel asuv PRK0063605 ja ca 1,49 km kaugusel asuv PRK0071495. Eeldatavasti asub lähim salvkaev lähima elamu juures, mäeeraldisest ca 195 m kaugusel asuvale Käärti (tunnus 35401:001:0050) kinnistule.

Kasutades tehniliselt korras seadmeid ja neid regulaarselt hooldades, on lekete tõenäosus väike ja lekked kiiresti avastatavad. Põhja- ja pinnavee reostuse vältimiseks tuleb rangelt jälgida, et kaevandamis- ja laadimiskohtades ei satuks kütust ega õli karjääri põhja. Ettenähtud hooldusplats peab olema varustatud õli kogumise ja tõrje vahenditega, mis võimaldab ennetada tekkinud reostuse mõju põhja- ja pinnaveele. Õnnetuse kohas tuleb reostunud pinnas kiiresti eemaldada ja anda üle vastavat litsentsi omavale jäätmekäitlusasutusele.

Kõrvaltingimuse korrektsel täitmisel ei ole eeldatavalt ette näha kütuse ja õli sattumist pinnasesse ja vette. Keskkonnaloa omajal tuleb võtta kasutusele kõik võimalikud meetmed häiringute vähendamiseks.

Tornimäe III liivakarjäär külgneb idas Käärtimetsa (tunnus 35401:001:0054) kinnistuga, millel asub ka Tornimäe IV liivakarjäär (luba nr KL-512099, kehtib 29.04.2021–29.04.2036). Tornimäe III liivakarjääri ja Tornimäe IV liivakarjääri koosmõjust tuleneva osakeste ülenormatiivse kontsentratsiooni tekke ja leviku ennetamiseks seab Keskkonnaamet tegevusele järgneva asjakohase kõrvaltingimuse:

- *sademetevaesel perioodil, kui ööpäeva keskmine välitemperatuur on üle +5 °C, niisutada pidevalt mäeeraldisel kaevise transpordiks kasutatavaid teid ja ladustatud maavara puistanguid;*

Kõrvaltingimuse korrektsel täitmisel ei ole eeldatavalt ette näha osakeste ülenormatiivse kontsentratsiooni teket ja levikut väljapoole mäeeraldise teenindusmaa piire. Keskkonnaloa omajal tuleb võtta kasutusele kõik võimalikud meetmed häiringute vähendamiseks.

Kanepi Vallavolikogu 18.09.2025 otsusega nr 1- 3/21 on seatud tegevusele järgnev kõrvaltingimus:

- *kaevandamisega rikutud maa tuleb korrastada korrastamisprojekti alusel. Korrastamisprojekt koostatakse lähtudes Keskkonnaameti poolt esitatud korrastamistingimustest. Korrastamisega tuleb alustada kas vähemalt kaks aastat enne kaevandamise loa kehtivuse lõppu või kui jääkvaru suuruseks on jäänud 100 tuh m³.*

Korrastamisprojekti koostamine ja tingimuste esitamine on sätestatud Maapõueseaduses ja Keskkonnaministri 30.06.2022 määrus 12 „Uuritud ning kaevandatud maa korrastamise täpsustatud nõuded ja kord, kaevandatud maa korrastamise projekti sisu kohta esitatavad nõuded ning maa korrastamise akti sisu ja vorm“ (määrus nr 12).

Sellest tulenevalt täpsustab Keskkonnaamet kohaliku omavalitsuse seatud kõrvaltingimust järgnevalt:

- *korrastamisega tuleb alustada kas vähemalt kaks aastat enne kaevandamise loa kehtivuse lõppu või kui jääkvaru suuruseks on jäänud 100 tuh m³.*

Eeltoodu alusel määratakse antavale keskkonnaloale järgnevad asjakohased kõrvaltingimused:

1. *korrastamisega tuleb alustada kas vähemalt kaks aastat enne kaevandamise loa kehtivuse lõppu või kui jääkvaru suuruseks on jäänud 100 tuh m³;*
2. *vältimaks kaevandamisel kütuse ja õli sattumist pinnasesse ja vette, peab seadmete ja masinate tankimine ja remont toimuma selleks ettenähtud teenindusplatsil;*
3. *sademetevaesel perioodil, kui ööpäeva keskmine välitemperatuur on üle +5 °C, niisutada pidevalt mäeeraldisel kaevise transpordiks kasutatavaid teid ja ladustatud maavara puistanguid.*

3.3. Avalikustamise käigus esitatud ettepanekute ja vastuväidete kaalumine

Taotlus

Tornimäe III liivakarjääri keskkonnakaitseloa esmataotluse avalikustamisel ettepanekuid/vastuväiteid ei laekunud.

KMH eelhinnang

Keskkonnaamet edastas KeHJS § 11 lõike 2² alusel 11.12.2025 kirjaga nr DM-132921-11 Tornimäe III liivakarjääri keskkonnaloa taotlusele koostatud keskkonnamõtjude eelhinnangu ja KMH algatamata jätmise otsuse eelnõu seisukoha võtmiseks ka Kanepi Vallavalitsusele seisukoha esitamise tähtajaga 10.01.2026.

Kanepi Vallavalitsus saatis Keskkonnaametile 09.01.2026 kirja nr 6-3/2026/4-1 (registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS 12.01.2026 nr DM-132921-12), mille kohaselt on Kanepi vallavalitsus arvamusel, et keskkonnamõtju hindamise Tornimäe liivamaardla Tornimäe III liivakarjääri keskkonnaloa taotlemise menetluse raames võib algatamata jätta ning kavandatava tegevuse erisused ja keskkonnameetmed muidu ilmnedu võiva olulise ebasoodsa keskkonnamõtju vältimiseks või leevendamiseks ei ole vajalikud. Samuti pole täiendavad keskkonnauuringud vajalikud.

Loa andmise korralduse ja loa eelnõu

Tornimäe III liivakarjääri keskkonnakaitseloa andmise otsuse ja loa eelnõu avalikustamise käigus ettepanekuid/vastuväiteid ei laekunud.

3.4. Otsekohalduvad nõuded

Keskkonnaloaga kaasnevad käitajal õigusaktidest tulenevad õigused ja kohustused. Ettevõtte peab järgima AÕKS, JäätS, VeeS, MaaPS ja nende alamaktides kajastatud nõudeid ning kohustusi. Keskkonnaamet on seisukohal, et õigusaktidest tulenevaid otsekohalduvaid nõudeid ei ole otstarbekas kanda keskkonnaloale. Olulisemad keskkonnavalased kohustused loa omajale on toodud Keskkonnaameti kodulehel rubriigis „Keskkonnakaitseloa omaja meelespea“. Kohustused on leitavad Keskkonnaameti kodulehe aadressilt: <https://www.keskkonnaamet.ee/et/eesmargid-tegevused/keskkonnakaitseloa-omaja-meelespea>.

VAIDLUSTAMINE

Otsust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades vaide haldusakti andjale haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

(allkirjastatud digitaalselt)

Siret Punnisk
juhataja
maapõuebüroo

Lisad:

1. Keskkonnaluba
2. Mäeeraldise plaan
3. Geoloogilised läbilõiked
4. Korrastatud maa plaan

Teadmiseks: Eesti Geoloogiateenistus, Kanepi Vallavalitsus, Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet

Helen Lukas
spetsialist
maapõuebüroo